

Memo: Vervolg scenario's

Datum: 25-11-2020

Versie: 2.8

Status: Versie tbv GS 25-11-2020

Inhoud

0. Managementsamenvatting.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Vigerende kaders voor alle scenario's	5
3. Doorgaan met de uitvoering met getekende VOK (0-scenario)	7
4. Doorgaan met de uitvoering zonder getekende VOK.....	10
5. Eenzijdige beëindiging	13
Optie - Ontbinding	13
Optie - Opzeggen	15
6. Minnelijke beëindiging.....	18
Minnelijk beëindigen - afronden mijlpalen tot medio 2021.....	18
Bijlagen.....	22
Bijlage 1. Voortgang werkzaamheden	23
Bijlage 2 Uitgebreide onderbouwing van de verschillende scenario's	30

0. Managementsamenvatting

In dit memo worden de verschillende scenario's beschouwd ten aanzien van de overeenkomst en het Akkoord op Hoofdlijnen (AoH) tussen ARZ en CHP. Het 0-scenario is het door de Stuurgroep ARZ aangegeven voorkeursscenario van een getekende Vaststellingsovereenkomst (VOK) conform AoH van 3 juli jl. In dit memo is informatie van eerdere memo's en verkenningen gebruikt om per scenario de op dit moment voorzienbare gevolgen in tijd, juridische, technische en financiële zin inzichtelijk te maken. De scenario's die worden behandeld in dit memo zijn:

- Doorgaan met uitvoering van hoofdlijnenakkoord zonder getekende VOK;
- Minnelijke beëindiging;
- Eenzijdige beëindiging (ontbinden of opzeggen).

Het memo is opgesteld door de projectorganisatie ARZ op basis van beschikbare informatie en expert judgement. Het memo is gereviewd door o.a. een ervaringsdeskundige, kostendeskundigen en controllers. Alle scenario's zijn besproken met de Landsadvocaat.

Op basis van beschikbare informatie en kennis en ervaring bevat dit de best mogelijke inschattingen van scenario's en gevolgen ervan. Het blijft echter een inschatting op basis van aannames en expert judgement. Daarnaast is een en ander voor een groot deel afhankelijk van de wijze waarop CHP acteert. Alle scenario's bevatten een grote mate van onzekerheid, zeker ten aanzien van inschatting van financiële gevolgen. Om die reden zijn hier ook een bandbreedtes opgenomen.

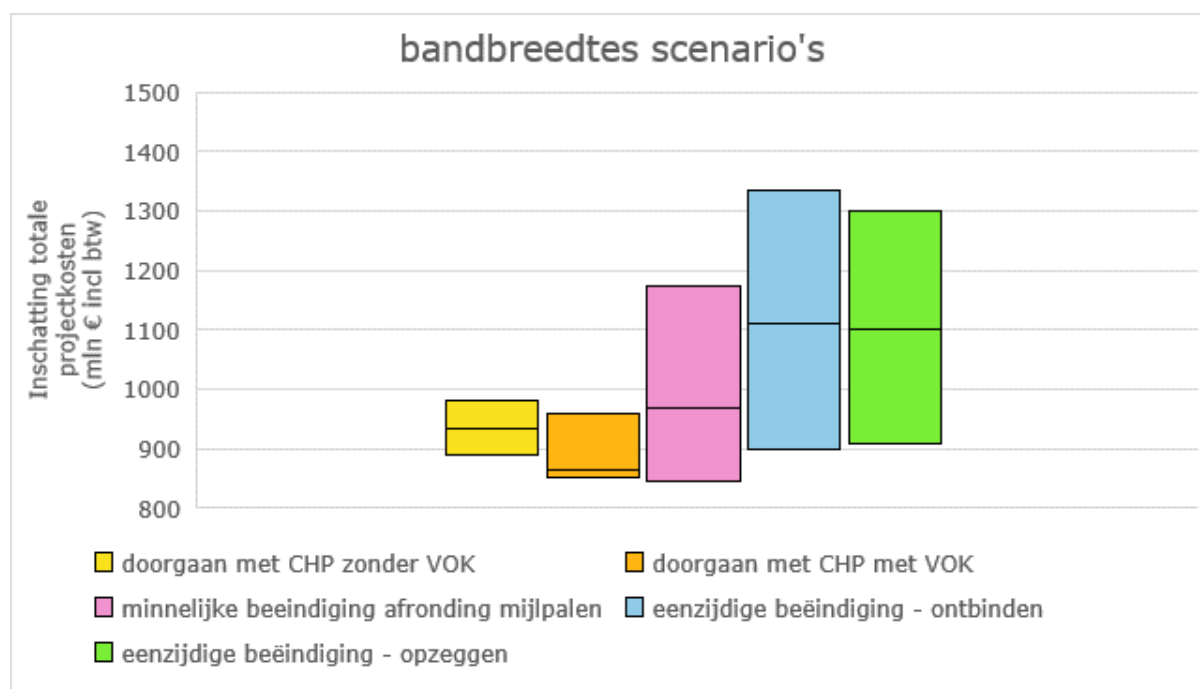
Onderstaand zijn in samenvattende vorm alle scenario's opgenomen in termen van geld en planning. Een uitgebreidere beschrijving van de scenario's, onderbouwingen van onderstaande tabellen en risico's wordt verwezen naar de notitie.

Geld

scenario	totale kosten ex BTW		totale kosten incl BTW		budget tekort incl BTW		tekort uitvoering incl BTW		tekort V&T incl BTW	
doorgaan met CHP met VOK	737		864		127		99		28	
	727	817	852	960	115	223	99	189	16	34
doorgaan met CHP zonder VOK	794		932		195		158		37	
	758	834	889	980	152	243	131	195	20	48
minnelijke beëindiging afronden mijlpalen	824		968		236		196		41	
	723	996	845	1175	114	444	78	398	36	46
eenzijdige beëindiging - ontbinden	943		1110		379		326		53	
	768	1130	900	1335	169	604	132	537	37	67
eenzijdige beëindiging - opzeggen	934		1100		369		330		40	
	775	1099	909	1299	178	568	147	518	31	49

Uitgangspunt t.a.v. budget is het huidige beschikbare budget conform T2-rapportage. Per scenario is bovenaan de verwachtingswaarde weer gegeven met daaronder links de minimale waarde en rechts de maximale waarden.

In onderstaande grafiek is per scenario de verwachtingswaarde weer gegeven incl. bandbreedte.



Planning

In onderstaande tabel is per scenario de planning opgegeven in eindmijlpaal oplevering en overdracht (mijlpaal 6 contract).

Scenario	Verwachtingswaarde	Minimaal	Maximum
Doorgaan CHP met VOK	2024	2024	2027
Doorgaan CHP zonder VOK	2026	2025	2028
Minnelijke beëindiging	2030	2028	2031
Eenzijdige beëindiging - ontbinden	2032	2028	2035
Eenzijdige beëindiging - opzeggen	2029	2027	2031

Scenario getekende VOK sluit op 31 december 2024. Op basis van huidige voortgang en ervaringen met CHP lijkt een vertraging t.o.v. deze mijlpaal realistisch. O.b.v. overeenkomst en VOK kan er dan wel een malus worden opgelegd.

In de planning van de overige scenario's is uit gegaan van de (conservatieve) aanname dat alle activiteiten serieel verlopen. Hier valt nog in te optimaliseren door parallel te werken.

1. Inleiding

Na een intensief traject is er op 3 juli jl. met CHP een akkoord op hoofdlijnen (hierna ook AoH) overeengekomen. Sinds augustus onderhandelen partijen met als doel de uitwerking van de overeengekomen afspraken op hoofdlijnen vast te leggen in een zogenoemde vaststellingsovereenkomst (hierna ook VOK). Indien partijen m.b.t. de inhoud van de VOK niet tot overeenstemming komen dan kan een aantal scenario's zich voordoen.

In dit memo worden de drie meest aannemelijke scenario's beschreven die projectteam ARZ heeft verkend. Hiermee wordt inzicht verschaft in wat de mogelijke effecten zijn van deze scenario's. Om de drie scenario's te kunnen vergelijken met het 0 scenario (doorgaan met CHP met een getekende VOK), zullen we in dit memo ook kort aangeven wat het 0 scenario tot gevolg heeft.

In dit memo is informatie van eerdere memo's en verkenningen gebruikt om per scenario de op dit moment voorzienbare gevolgen in tijd, juridische, technische en financiële zin inzichtelijk te maken. De scenario's die worden behandeld in dit memo zijn:

- Doorgaan met uitvoering van hoofdlijnenakkoord zonder getekende VOK;
- Minnelijke beëindiging;
- Eenzijdige beëindiging (ontbinden of opzeggen).

In de volgende hoofdstukken zijn de scenario's nader toegelicht en uitgewerkt. In het hoofdstuk van de samenvatting is een overzicht gepresenteerd met daarin de voor- en nadelen van de verschillende scenario's inclusief de daarbij behorende gevolgen.

Dit memo is opgesteld door projectorganisatie ARZ. Een eerdere versie is besproken in het Directeuren Overleg ARZ van 30 oktober en de Stuurgroep ARZ van 9 november. Het memo is getoetst door:

- Projectcontrollers RWS, gemeente en provincie
- Kostenpool RWS (onafhankelijk kostenramer)
- Ervaringsdeskundige (voormalig Projectdirecteur Zuidas)
- DO-leden ARZ
- Projectmanagementteam ARZ
- Advocaat RWS
- De scenario's zijn besproken met de Landsadvocaat (Mark Birnage).

Gemaakt reviewcommentaar is zoveel verwerkt of indien gedetailleerde vragen naar aanleiding van direct beantwoord.

Op basis van beschikbare informatie en kennis en ervaring bevat dit de best mogelijke inschattingen van scenario's en gevolgen ervan. Het blijft echter een inschatting op basis van aannames en expert judgement. Daarnaast is een en ander voor een groot deel afhankelijk van de wijze waarop CHP acteert. Alle scenario's bevatten een grote mate van onzekerheid, zeker ten aanzien van inschatting van financiële gevolgen. Om die reden zijn hier ook een bandbreedtes opgenomen.

2. Vigerende kaders voor alle scenario's

Voortgang

Op dit moment zijn er al werkzaamheden uitgevoerd in ontwerp- en uitvoeringsfase. De fase is gevorderd (ca. 70-75% gereed). De verwachting is dat in de huidige voortgang de laatste DO's in Q2 2021 worden ingediend. Een kleine kanttekening hierbij is dat ingediende DO's niet altijd direct leiden tot acceptatie. Daarnaast is op het gehele traject reeds gestart met (voorbereidende) werkzaamheden in het kader van de uitvoering (ca. 20-25% gereed). Een totaaloverzicht van de voortgang van de ontwerpfase is opgenomen als bijlage 1 van dit memo.

Scope

In alle beschreven scenario's in dit memo is het uitgangspunt dat de gehele scope uitgevoerd wordt. D.w.z. de scope vanuit de Basisovereenkomst inclusief de VTW's / VTK's en Issues die behoren tot de bijlagen van het concept VOK van ARZ. De reden hiervoor is om de scenario's goed te kunnen vergelijken. Het is niet onmogelijk dat de scope gaat wijzigen in het geval van de scenario's minnelijke beëindiging en eenzijdige beëindiging om de verwachte meerkosten enigszins te reduceren. Wanneer een van deze twee scenario's optreedt, zal nader onderzocht moeten worden wat daarvan de effecten gaan zijn op de scope. Wel moet worden opgemerkt dat door technische verwevenheid er momenteel geen grootschalige optimalisaties mogelijk lijken te zijn.

Tracébesluit

Het Tracébesluit (TB) is in principe onherroepelijk. Binnen 10 jaar na vaststellen moet zijn gestart met de uitvoering. Daarvan is sprake. In alle scenario's is het uitgangspunt dat het TB wordt uitgevoerd. In verband met het beschikbare budget zal mogelijk in het geval van een minnelijke- of eenzijdige beëindiging nagegaan moeten worden of de scope conform het TB uitgevoerd kan worden of dat hier aanpassingen noodzakelijk zijn. Planologisch is circa 90% van de projectscope in het TB vervat. Het huidige TB gaat overigens uit van één opdracht waarin de effecten zijn beschouwd. Op het moment van schrijven van dit memo is het nog niet duidelijk dat in een van onderstaande scenario's het TB op een andere manier wordt uitgevoerd. Indien gekozen wordt voor het uitvoeren van het TB in meerdere verschillende opdrachten, bestaat er een mogelijkheid dat de effecten mogelijk afwijken. In een dergelijk geval zal er mogelijk nader onderzoek moeten worden uitgevoerd i.r.t. geluid-, verkeerskundige effecten, verkeersveiligheid en hinder tijdens de realisatie.

Wanneer de aanpassingen dermate groot zijn zal er een wijzigingstracébesluit moeten worden vastgesteld met bijbehorende nieuwe onderzoeken en vergunningen. Hier zijn risico's aan verbonden, te denken valt aan de ecologische effecten en mogelijke vertraging om te komen tot een wijzigingsbesluit door zienswijzen uit de omgeving.¹

Gecoördineerde Vergunningen

In verband met de vergunningencoördinatie op grond van art. 20 Tracéwet zijn er verschillende vergunningen aan de orde. Dit zijn enkel de vergunningen ter uitvoering van het Tracébesluit. Deze vergunningen gaan initieel niet uit van een gefaseerde realisatie, indien dit gewenst is zullen wijzigingen van de vergunningen benodigd zijn. Deze vergunningen staan momenteel op naam van CHP, maar naamswijziging naar een andere partij kan plaatsvinden. In het geval van eenzijdige- en minnelijke beëindiging zal dit benodigd zijn. In dit specifieke geval zal er dan onderzocht moeten worden voor welke vergunningen dit geldt. Opdrachtnemer heeft tevens andere vergunningen aangevraagd ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden die niet op coördinatie niveau zijn aangevraagd (hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan verschillende bouw- en sloopmeldingen).

¹ Een voorbeeld is de dit jaar aangevraagde watervergunning bij het waterschap Hunze en Aa's ten behoeve van de onttrekking voor de realisatie van de Verdiepte Ligging waarop 104 zienswijzen waren binnengekomen.

Beheer en instandhouding (B&I)

Bij elk scenario zal B&I doorgang moeten vinden. Het kan in de diverse scenario's wel anders georganiseerd worden. Bij scenario's minnelijke of eenzijdige beëindiging kan er uit inspecties blijken dat er sprake is van uitgesteld onderhoud dat eerst uitgevoerd moet worden of als extra opdracht meegegeven wordt voordat een andere partij het beheer en onderhoud overneemt.

In het geval van het scenario dat ARZ doorgaat met de uitvoering van het Werk door CHP wordt het beheer en instandhouding uitgevoerd door CHP als onderdeel van de scope. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een aantal risico's (waaronder schades en calamiteiten) nog voor Opdrachtgever zijn, zoals opgenomen in de Vaststellingsovereenkomst 2 (VOK) die is verstrekt aan CHP (Opdrachtnemer).

Een belangrijk component voor beheer en instandhouding is het element "tijd". Wanneer de openstelling van het hoofdwegennet (HWN) en de oplevering van het Werk naar achter schuift zullen de kosten voor de scope "beheer en instandhouding" toenemen in verband met het langer doorlopen van de vaste kosten voor onderhoud (schouw, opnames, regulier onderhoud). Tevens lopen een aantal elementen in het traject tegen einde levensduur aan. Dit kan ertoe leiden dat er in de loop der tijd grotere ingrepen uitgevoerd dienen te worden om de verkeersveiligheid te kunnen garanderen tot het moment het HWN opengesteld kan worden. Per saldo komt het erop neer dat zowel de vaste kosten als de variabele kosten toenemen naarmate de "uitvoeringstijd" toeneemt. Vanuit de bekostiging heeft dit mogelijk wel gevolgen. Bij doorgaan met CHP is B&I namelijk reeds onderdeel van de scope, hiermee zijn toegenomen vaste kosten onderdeel van de "garanteed price". Er bestaat een risico dat in geval van een nieuwe aanbesteding het budget voor B&I opnieuw beschikbaar gesteld moet worden.

Tijd

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat door een nieuwe aannemer de bestaande scope wordt uitgevoerd. Eveneens zijn we uitgegaan van een gelijke werkwijze (oftewel één opdracht) en uitvoering door één partij. Op dit moment zijn namelijk de effecten van ieder ander scenario onbekend. Bovendien is het vergelijk, met name financieel, op deze wijze transparanter. Verwachting en aanneme is dat het opknippen van werk in meerdere opdrachten voor huidige (kosten)vergelijking geen materieel verschil oplevert.

Algemene uitgangspunten voor wat betreft de financiële uitgangspunten van de scenario's

In alle scenario's zijn de gevolgen van Covid-19 op de korte- en lange termijn niet opgenomen omdat deze op dit moment niet goed zijn in te schatten. De kosten die zijn meegenomen zijn een inschatting met bandbreedtes en in deze versie van het memo excl. BTW.

Claims

In de gevallen van eenzijdige beëindiging zal CHP vermoedelijk een (grote, slecht onderbouwde) claim indienen. De omvang van de claim is moeilijk in te schatten voor ARZ. Een eventuele claim van ARZ aan CHP is afhankelijk van de situatie, waarbij ook rekening gehouden dient te worden met de financiële situatie van CHP. Omdat het op dit moment onduidelijk is hoe een eventueel claim scenario zich zal ontfouwen en de bedragen al snel richting de tientallen tot honderden miljoenen gaan hebben we besloten in dit memo eventuele claims niet mee te nemen omdat de impact en bandbreedte hiervan de scenario's onevenredig beïnvloeden. Na een bodemprocedure zal de rechter uiteindelijk besluiten of en in welke mate (bedrag) de wederzijdse claims worden toegekend.

3. Doorgaan met de uitvoering met getekende VOK (0-scenario)

Inleiding

Dit scenario heeft betrekking op de situatie waarin ARZ en CHP overeenstemming bereiken over (de tekst van) de VOK. Partijen gaan verder met de uitvoering van het project met als uitgangspunt de afspraken zoals die zijn vastgelegd in de VOK.

Algemeen

Partijen bereiken overeenstemming over de VOK. Partijen zijn gehouden aan de overeengekomen afspraken zoals die zijn vervat in de Basisovereenkomst, in het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020 en in de VOK.

Op grond van die afspraken zijn partijen gehouden tot de uitvoering van het project. De VOK bevat een uitwerking van het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020. Door de VOK te ondertekenen, committeren partijen zich aan de uitleg van de afspraken zoals die zijn vervat in de VOK. De scope van het werk, duur van het project, de financiën en de over en weer verleende finale kwijting over het verleden zijn daarmee een vast gegeven.

In feite gaan de partijen met een schone lei verder. Ook na het ondertekenen van de VOK zullen partijen interpretatieverschillen houden. Bv. over de risico's die onder Opdrachtgever vallen. De onderwerpen zijn duidelijk bepaald in de VOK, maar binnen een onderwerp is de nodige discussie denkbaar. Daarnaast blijven bepaalde aspecten in zekere zin ongewis. Op grond van de VOK is een nieuwe opleverdatum overeengekomen. Desondanks kan in de toekomst opnieuw blijken dat CHP die termijn niet haalt. ARZ kan dan een beroep doen op een boete maar het project loopt dan toch verdere vertraging op en CHP zal ook in dat geval opnieuw discussiëren over de vraag wie er verantwoordelijk is voor de ontstane vertraging.

Oftewel: na het tekenen van de VOK is duidelijk wat de afspraken zijn en is er een basis voor de verdere voortgang van het project, maar toekomstige discussies zijn niet uitgesloten. Deze discussies en ongeplande en/ of ongewenste gebeurtenissen kunnen in toekomst alsnog leiden tot een conflict en uitmonden in 1 van de andere scenario's.

Gevolgen in tijd

Bij het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli jl. is overeengekomen dat de vertraging 36 maanden bedraagt. Partijen verschillen van mening over de uitwerking daarvan in de VOK. Onder meer met betrekking tot de vraag of alle mijlpalen opschuiven of alleen de mijlpaal van de oplevering. Daarnaast stelt CHP na een oplevering van 36 maanden later ook nog een termijn van vijf maanden nodig te hebben voor het herstel van kleine gebreken.

Bij een getekende VOK zal de oplevering in ieder geval niet eerder dan over 36 maanden plaatsvinden en heeft CHP wellicht nog 5 maanden na oplevering voor de laatste (kleine) werkzaamheden.

Gevolg kosten

De aanneemsom is gewijzigd in een gegarandeerd maximum price van 550 mln. euro. Voor dat bedrag dient het werk te worden uitgevoerd. Daarnaast dient Opdrachtgever te betalen voor de risico's die zij draagt. Dat bedrag is begroot op 37 MEuro excl. BTW). In de tabel hieronder zijn naast de maximum gegarandeerd price, net als in de opstellingen van de andere scenario's de andere OG kosten zoals o.a. V&T kosten opgenomen. Voor de leesbaarheid van de verschillende scenario's is hieronder alleen de samenvatting weergegeven van deze onderbouwing. Onderstaande bedragen zijn in mln. en excl. BTW. In de het vergelijk t.o.v. budget wordt er gebruik gemaakt van de bedragen incl. BTW.

	doorgaan met CHP met VOK		
	Verwacht	laag	hoog
Gerealiseerd werk (Q3 2020)	256	256	256
Voortzetten met CHP	379	369	384
Te maken uitvoeringskosten OG	73	73	147
V&T OG	30	30	30
Totaal	737	727	817

Risico's

- Bestuurlijk:
 - PS dient akkoord te gaan met dotatie extra budget
 - Nog geen uitsluitel Belastingdienst t.a.v. BTW teruggave (risico 15-20 MEuro)
 - Nog afspraken maken Rijk – provincie t.a.v. risico Covid19
- Contractueel:
 - Niet alles is weg te schrijven in VOK: nog steeds ruimte voor discussie eisinterpretatie/ tegenstrijdigheid eisen/ wat er onder risico's OG valt.
- Technisch:
 - Door financiële druk op project zal CHP minimalistisch (blijven) ontwerpen en zoeken naar besparingen in de uitvoering. Niet meer kwaliteit dan contractueel afdwingbare zonder bijbetalen (een '5,5')
- Omgeving/ leefbaarheid
 - Door financiële druk zal gezamenlijke ambitie Hertogh 'excelleren op omgeving' onder druk komen te staan. Voor zaken die niet contractueel afdwingbaar zijn zal CHP conform afspraken VOK meerwerk claimen (voorheen via alliantie makkelijker te financieren).
 - Snelle realisatie werk (korter hinder)
- Regionale economie/ werkgelegenheid
 - Continuering werk regionale (onder)aannemers
 - Geen negatieve werkgelegenheidseffecten als gevolg van stil vallen werk
 - Minste kans op faillissementen regionale aannemers

- Organisatie:
 - Scenario vergt veel van het team OG door combinatie van strikt contractmanagement op de VOK en samenwerking en helpen waar benodigd. Versterking van het projectteam ARZ is nodig.

4. Doorgaan met de uitvoering zonder getekende VOK

Inleiding

Dit scenario heeft betrekking op de situatie waarin ARZ na het mislukken van de onderhandeling omtrent de VOK, de overeenkomst inclusief het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020 met CHP wil uitvoeren. ARZ gaat ondanks het ontbreken van een getekende VOK dus verder met CHP en houdt hen aan de afspraken uit het akkoord op hoofdlijnen.

Algemeen

Partijen bereiken geen overeenstemming over de VOK. Partijen zijn gehouden aan de overeengekomen afspraken zoals die zijn vervat in de Basisovereenkomst en in het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020.

Op grond van die afspraken zijn partijen gehouden tot de uitvoering van het project. In de kern resulteert dit in de uitvoering van het werk met een vertraging van 36 maanden dat in financiële zin (behoudens juridische kosten) en in tijd niet afwijkt van de uitvoering van het project met een ondertekende VOK. Uitgangspunt financieel blijft namelijk ook zonder ondertekende VOK een aanneemsom van 550 mln. plus risico's OG. De scope van het werk, duur van het project en de financiën zullen door verschil van inzicht bij partijen wel meer onder druk komen te staan.

Doordat de partijen geen overeenstemming hebben bereikt over de uitwerking van het akkoord van 3 juli jl. zullen er ten tijde van de uitvoering snel conflicten rijzen ten aanzien van wezenlijke onderdelen. Partijen leggen de gemaakte afspraken immers verschillend uit. De conflicten zullen betrekking hebben op de uitleg van de afspraken van 3 juli 2020 en de uitvoering in de praktijk van deze afspraken. Bijvoorbeeld over de inrichting van de termijnstaat, wie nu exact welk risico draagt, wat de exacte scope van het werk is, claims over het verleden en over de vraag wanneer het project nu dient te worden opgeleverd.

ARZ zal vermoedelijk op diverse momenten gedurende het project nakoming van de gemaakte afspraken moeten afdwingen bij de rechtbank. CHP zal vermoedelijk op diverse momenten het werk stilleggen en haar retentierechten² uitoefenen, omdat zij van mening is dat er niet conform de afspraken wordt betaald. Gerechtelijke procedures zijn het gevolg.

Het is de vraag of het afdwingen van nakoming van afspraken van een partij die de afspraken wezenlijk anders uitlegt een haalbare kaart is. Vermoedelijk resulteert dit (op enig moment) alsnog in een (eenzijdige) beëindiging (ontbinden of opzeggen).

Gevolgen in tijd

In het akkoord op hoofdlijnen is een vertraging van 36 maanden afgesproken. Op dit moment is in het project reeds zichtbaar dat verdere vertraging dan 36 maanden reëel is. Daarnaast zal de vertraging mogelijk verder oplopen door de gerechtelijke procedure(s) die zullen worden gevoerd. Ook zijn de gevolgen in tijd van Covid-19 en de andere bij OG gealloceerde risico's niet meegenomen in de +36 maanden planning waarin in het hoofdlijnenakkoord van 3 juli naar verwezen wordt. Kortom, in dit scenario lijken de 36 maanden niet reëel en de planning lijkt in dit scenario dan ook moeilijk beheersbaar. De onderstaande bandbreedtes geven de inschatting van ARZ weer, het kan zijn dat het in meer of mindere mate afwijkt.

² Een retentierecht betekent dat CHP materialen etc. vasthoudt/onder zich houdt.

Stap in de tijd	Minimum tijd (<i>Bandbreedte</i>)	Maximum tijd (<i>Bandbreedte</i>)
Uitvoeren	44	60

Inschatting van tijdsgevolgen bij dit scenario.

Scenario (totale tijd)	Aantal maanden	Aantal jaar	Inschatting einde werk
Minimale bandbreedte	44	4	2025
Maximale bandbreedte	60	6	2027
Gemiddeld	57	5	2026

Gevolg kosten

Indien er wordt gekozen voor de optie doorgaan met de uitvoering zonder getekende VOK, is de basis de conclusie van het TFF rapport waarmee een maximum guaranteed price is afgesproken van 550 mln. (excl. BTW). In de tabel hieronder zijn naast de maximum guaranteed price, net als in de opstellingen van de andere scenario's, de additionele risico's en de V&T kosten opgenomen. Voor de leesbaarheid van de verschillende scenario's is hieronder alleen de samenvatting weergegeven van deze onderbouwing. Onderstaande bedragen zijn in mln. en excl. BTW. In de het vergelijk t.o.v. budget wordt er gebruik gemaakt van de bedragen incl. BTW.

	doorgaan met CHP zonder VOK		
	Verwacht	laag	hoog
Gerealiseerd werk (Q3 2020)	256	256	256
Voortzetten met CHP	379	369	384
Te maken uitvoeringskosten OG	122	99	153
V&T OG	37	34	41
Totaal	794	758	834

Belangrijk uitgangspunt in dit specifieke scenario

Uitgangspunt in dit scenario is dat alle werkzaamheden (zowel vanuit de Basisovereenkomst en het Hoofdlijnenakkoord) worden afgerond door CHP als opdrachtnemer.

Risico's

- Bestuurlijk:
 - Gedurende uitvoer continue druk en afwegingsmomenten uit project
 - Juridische geschillen (rechtszaken) spelen zich af in openbaarheid
 - Lastig extra middelen PS te krijgen zonder VOK
 - Nog geen uitsluitel Belastingdienst t.a.v. BTW teruggave (risico 15-20 MEuro)
 - Nog afspraken maken Rijk – provincie t.a.v. risico Covid19
 - Geen dekking verwacht extra benodigde risicoservering/ extra kosten behorend bij risico's van dit scenario
- Contractueel:
 - Afspraken verschillend uitgelegd
 - Juridische procedures
 - Mogelijke escalatie naar beëindiging

- Technisch:
 - Op uitlegverschillen over scope van het werk na, zal project conform contracteisen worden uitgevoerd.
 - Door financiële druk op project zal CHP minimalistisch (blijven) ontwerpen en zoeken naar besparingen in de uitvoering. Niet meer kwaliteit dan contractueel afdwingbare zonder bijbetalen (een '5,5')
- Regionale economie/ werkgelegenheid
 - Continuering werk regionale (onder)aannemers (met onderbrekingen)
 - Beperkt negatieve werkgelegenheidseffecten als gevolg van stil vallen werk
 - Kans op faillissementen lokale aannemers bij langdurige stillegging/ betaalstop OG
- Omgeving/ leefbaarheid
 - Gedurende de uitvoering zal het werk aantal malen zichtbaar stil worden gelegd
 - Hinder voor omgeving door stilleggen werk
- Organisatie
 - Scenario vergt veel van het team OG, waarbij het risico op uitval groot is. Dit scenario zal immers lijden tot een vechcontract.
 - Versterking projectteam benodigd, onder ander contract-juridische expertise.
 - Inzet van RWS advocaat en Landsadvocaat bij uitlegverschillen/ procedures.

5. Eenzijdige beëindiging

Inleiding

Dit scenario heeft betrekking op de situatie waarin ARZ na het mislukken van de onderhandeling omtrent de VOK, de overeenkomst inclusief het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020 met CHP wil beëindigen. Dat kan ARZ op twee manieren doen: ontbinden of opzeggen.

Algemeen

Op 3 juli 2020 heeft ARZ een aanbod gedaan aan CHP dat door CHP onvoorwaardelijk is aanvaard. De overeengekomen afspraken zijn bindend voor beide partijen. Partijen zullen daarom in beginsel de Basisovereenkomst inclusief de op 3 juli 2020 overeengekomen afspraken moeten nakomen.

Optie - Ontbinding

ARZ kan pas tot ontbinding overgaan indien CHP tekortschiet in de nakoming van de overeenkomst en/of het akkoord op Hoofdlijnen. De tekortkoming moet de ontbinding rechtvaardigen en mag dus niet te gering zijn.

Vooralsnog stelt CHP onder verwijzing naar haar concepten van een VOK de afspraken op hoofdlijnen na te komen. ARZ heeft op 13 oktober jl. schriftelijk onderbouwd waarom zij van mening is dat CHP niet nakomt. ARZ heeft op 23 oktober jl. een reactie gekregen. CHP komt op een aantal elementaire punten tegemoet aan ARZ, d.w.z. tekstueel op papier. Dat betekent dat partijen nog verschillen van mening op meer ondergeschikte punten uit het akkoord op hoofdlijnen. De stelling van ARZ dat CHP het akkoord op hoofdlijnen niet nakomt en overgaat tot ontbinding is daardoor moeilijker met succes te verdedigen bij de rechtbank.

Kanttekening hierbij is dat op dit moment onvoldoende duidelijk is in welke mate CHP ons tegemoet komt. Dat zit met name in het aspect wat partijen verstaan onder de scope van het werk c.q. de finale kwijting die verleent moet worden. Aan deze discussie liggen lijsten met onderwerpen ten grondslag. Over hetgeen op deze lijsten staat vermeld is geen overeenstemming. CHP geeft in haar brief van 23 oktober jl. aan het systeem van de lijsten op dezelfde wijze uit te leggen, maar refereert vervolgens in dezelfde brief aan een voorbeeld dat haaks staat op onze uitleg. Kortom: als gevolg van verdere mondelinge onderhandelingen kan dit alsnog tot het oordeel leiden dat CHP de kern van de afspraken niet nakomt waardoor ontbinding mogelijk is.

Indien ARZ tot ontbinding wil overgaan, zal ARZ een formele ingebrekestelling moeten sturen naar CHP waarbij CHP een (korte) termijn krijgt om alsnog na te komen. Als CHP vervolgens nog altijd niet nakomt kan ARZ, na het verstrijken van de termijn die is opgenomen in de ingebrekestelling tot ontbinding overgaan omdat CHP op dat moment in verzuim is.

Of ARZ de ontbinding bij de rechtbank met succes kan verdedigen is dus in sterke mate afhankelijk van o.m. de reactie van CHP op de formele ingebrekestelling.

Zodra ARZ overgaat tot het ontbinden van de overeenkomst en het akkoord op hoofdlijnen overgaat is de contractuele relatie met CHP beëindigd. ARZ stopt met betalen, want zij dient bij ontbinding een vergoeding ter waarde van de reeds verrichte prestaties te voldoen. CHP zal per direct het werk stilleggen en haar retentierechten uitoefenen. De gevolgen van het uitoefenen van een retentierecht³ kunnen verstrekkend zijn en zijn zeer zichtbaar voor de omgeving. CHP zal ARZ de toegang tot de bouwplaats kunnen ontzeggen en hekken met sloten plaatsen en borden plaatsen met daarop de tekst dat het retentierecht wordt uitgeoefend. Indien onderaannemers niet betaald krijgen door CHP,

³ Een retentierecht betekent dat CHP materialen etc. vasthoudt/onder zich houdt.

kunnen ook onderaannemers hun retentierecht uitoefenen over datgene waar zij de feitelijke macht over uitoefenen. Dat betekent dat ook zij hekken en borden kunnen zetten om de spullen waarvan zij eigenaar zijn.

Een juridische procedure zal volgen. CHP zal daarbij onderbouwen dat ze de afspraken wel nakomt door het akkoord op hoofdlijnen uit te leggen volgens haar zienswijze. CHP zal dit moeten onderbouwen en zal daarvoor alle gevoerde correspondentie benutten en kan dat doen door bv. gesprekspartners (leden projectorganisatie maar ook iedereen die gedurende onderhandelingen de gesprekken rondom de totstandkoming van het akkoord op hoofdlijnen en VOK met CHP om tafel heeft gezeten) als getuige te horen bij de rechtbank. Het tijdsverloop van de procedure betreft een globale inschatting en is afhankelijk van de rechtbank. Gemiddeld neemt dit een jaar in beslag. In het overzicht hieronder is derhalve een bandbreedte opgenomen. Ten slotte geldt dat nadat een vonnis is verkregen van de rechtbank, een nieuwe aanbestedingsprocedure kan worden gestart voor het restant van het werk.

Mocht de rechtbank van oordeel zijn dat CHP de afspraken nakomt dan wel de ontbinding niet gerechtvaardigd acht, dan zal zij de overeenkomst als ware opgezegd beschouwen.

Gevolg in tijd ontbinding

Om de gevolgen in tijd weer te kunnen geven is uitgegaan van een aantal stappen die doorlopen worden in deze situatie. De tijden geven een inschatting weer, het kan dus zijn dat het in meer of mindere mate afwijkt. Het tijdsverloop is immers in sterke mate afhankelijk van de reacties van CHP en de procedure van de rechtbank.

Stap in de tijd	Minimale bandbreedte (mnd.)	Maximale bandbreedte (mnd.)
Opbouw dossier	1	12
Juridische procedure	8	18
<i>Evt. Hoger beroep</i>	<i>12</i>	<i>24</i>
Inzet ingenieursdiensten	18	30
Vermarkten	18	24
Uitvoeren	48	60

Inschatting van tijdsgevolgen bij dit scenario.

Scenario (totale tijd)	Aantal maanden	Aantal jaar	Inschatting einde werk
Minimale bandbreedte	75	7	2028
Maximale bandbreedte excl. Hoger beroep.	144	12	2033
Maximale bandbreedte incl. Hoger beroep.	168	14	2035
Gemiddeld	129	11	2032

Gevolg kosten ontbinding

In geval van ontbinding zijn de financiële gevolgen erg afhankelijk van de uitspraak van de rechter. Wanneer de rechtbank de ontbinding rechtmatig acht en Opdrachtgever dus in het gelijk stelt het hoeft enkel het gerealiseerde werk afgerekend te worden en enkele kosten. In het geval Opdrachtnemer gelijk krijgt, dan slaat het juist de andere kant op. Hierbij is de verwachting dat de kosten om afscheid te nemen van CHP toenemen evenals de kosten voor het gerealiseerde werk. Voor de leesbaarheid van de verschillende scenario's is hieronder alleen de samenvatting weergegeven van deze onderbouwing. Onderstaande bedragen zijn in mln. en excl. BTW. In de het vergelijk t.o.v. budget wordt er gebruik gemaakt van de bedragen incl. BTW.

	Eenzijdige beëindiging - ontbinden		
	Verwacht	laag	hoog
Gerealiseerd werk (Q3 2020)	314	272	346
Afscheid CHP	98	22	166
Nieuwe aannemer	357	327	383
Te maken uitvoeringskosten OG	113	99	163
V&T OG	61	47	72
Totaal	943	768	1130

Optie - Opzeggen

ARZ kan er ook voor kiezen om de Basisovereenkomst inclusief het akkoord op hoofdlijnen op te zeggen in plaats van te ontbinden. In financiële zin is dit duurder dan een rechtmatige ontbinding. In geval van opzegging moet ARZ de stand van het werk afrekenen (meerwerkdiscussies), 5% van het restant van de aanneemsom (550 mln.) vergoeden als schade voor CHP en de kosten van CHP vergoeden. Het voordeel is dat de opzegging rechtszekerheid biedt en per direct kan worden ingeroepen. Met de aanbestedingsprocedure voor het restant van het werk kan direct na opzegging worden aangevangen, er hoeft immers niet te worden gewacht op een (definitief) vonnis in een gerechtelijke procedure. Eventuele gerechtelijke procedures zullen niet gaan over de vraag of de opzegging terecht is, maar alleen betrekking hebben op de omvang van het bedrag dat ARZ aan CHP moet betalen.

Gevolg tijd opzegging

Om de gevolgen in tijd weer te kunnen geven is uitgegaan van een aantal stappen die doorlopen worden in deze situatie. De onderstaande bandbreedtes geven de inschatting van ARZ weer, het kan zijn dat het in meer of mindere mate afwijkt.

Stap in de tijd	Minimale bandbreedte (mnd.)	Maximale bandbreedte (mnd.)
Consolideren bouwterrein	1	2
Inzet ingenieursdiensten	18	30
Vermarkten	18	24
Uitvoeren	48	60

Inschatting van tijdsgevolgen bij dit scenario.

Scenario (totale tijd)	Aantal maanden	Aantal jaar	Inschatting einde werk
Minimale bandbreedte	67	6	2027
Maximale bandbreedte	116	10	2031
Gemiddeld	92	8	2029

Gevolg kosten opzegging

In geval van een opzegging is ARZ naast het vergoeden van de verrichte werkzaamheden en de kosten van CHP een schadevergoeding verschuldigd van 5% van het restant van de aanneemsom (van 550 miljoen). Voor de leesbaarheid van de verschillende scenario's is hieronder alleen de samenvatting weergegeven van deze onderbouwing. Onderstaande bedragen zijn in mln. en excl. BTW. In de het vergelijk t.o.v. budget wordt er gebruik gemaakt van de bedragen incl. BTW.

	Eenzijdige beëindiging - opzeggen		
	Verwacht	laag	hoog
Gerealiseerd werk (Q3 2020)	314	272	346
Afscheid CHP	113	39	166
Nieuwe aannemer	354	326	379
Te maken uitvoeringskosten OG	103	96	150
V&T OG	49	42	58
Totaal	934	775	1099

Risico's

- Bestuurlijk:
 - Escalerend conflict in openbaarheid
 - Grote vertragingen
 - Bouwput gedurende langere tijd
 - Discussies versoberen scope afbouwen/ financiering meerkosten
- Contractueel:
 - Risico dat rechter ontbinding omzet naar opzegging (duurder)
- Technisch:
 - Project wordt per direct gestopt en achtergelaten
 - Moeilijker te vermarkten omdat ontwerp al veelal vastligt. Tevens is het voor een nieuwe marktpartij het werk besmet waardoor een deel van de risico's weer bij Opdrachtgever komen te liggen.
 - Veiligheid: werk wordt achter gelaten in huidige situatie inclusief tijdelijke situaties
 - Beheer en Instandhouding: zal per direct door OG moeten worden over genomen
- Regionale economie/ werkgelegenheid
 - Langere tijd geen werk regionale (onder)aannemers
 - Negatieve werkgelegenheidseffecten als gevolg van stil vallen werk
 - Grote kans op faillissementen regionale aannemers
 - Bij faillissement VOF: niet betalen rekeningen leveranciers
- Omgeving/ leefbaarheid
 - Werk buiten per moment inroepen ontbinding gestopt/bouwput
 - Langere tijd tijdelijke situaties/ hinder zoals moment van stil leggen
 - Eindsituatie verbeterde leefbaarheid laat jaren op zich wachten

- Organisatie
 - Scenario vergt veel van het team OG, waarbij het risico op uitval groot is.
 - Parallel afwikkelen juridisch conflict CHP en opstarten vermarkten richting nieuwe ON
 - Versterking projectteam benodigd, onder andere voor expertise omgevingsrecht en contractvoorbereiding.
 - Inzet van RWS advocaat en Landsadvocaat bij procedures.

6. Minnelijke beëindiging

Inleiding

Dit scenario heeft betrekking op de situatie waarin ARZ en CHP na het mislukken van de onderhandelingen omtrent de VOK, de Overeenkomst inclusief het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020 gezamenlijk willen beëindigen.

Algemeen

Partijen concluderen gezamenlijk dat de uitwerking van 'het akkoord op hoofdlijnen van 3 juli 2020' niet is gelukt, maar dat doorgaan met het project op deze basis niet langer gewenst/mogelijk is. Onderhandelingen moeten resulteren in het volgende. Partijen komen gezamenlijk overeen het project te beëindigen en spreken een beheerste exit af waarbij CHP bepaalde werkzaamheden afrondt zodat een opvolgend aannemer op een praktisch hanteerbaar punt in het project verder kan werken. Er zijn drie minnelijke opties beschouwd, te weten:

- Optie 1: z.s.m. stoppen met de werkzaamheden
- Optie 2: Afronden mijlpalen tot medio 2021
- Optie 3: Afronden mijlpalen tot medio 2021 + afronden betonwerk VDL (Aug-2024)

Voor alle opties geldt dat het restant van de werkzaamheden zal worden uitgevoerd door een andere partij. De opdracht zal via een aanbesteding in de markt moeten worden gezet. Juridisch gezien zullen de afspraken worden vastgelegd in een beëindigingsovereenkomst.

Voor de drie opties wordt ervan uitgegaan dat het gebied veilig wordt achtergelaten en dat de benodigde voorbelasting, voor zover bekend, wordt aangebracht. In de minnelijke opties is per cluster (waar het project is in opgedeeld) beschreven welke werkzaamheden nog uitgevoerd dienen te worden. De opties zijn nader onderzocht en de voorkeur gaat uit naar optie 2, afronden mijlpalen tot medio 2021. Deze optie is dan ook nader beschreven en toegelicht in dit hoofdstuk.

Minnelijk beëindigen - afronden mijlpalen tot medio 2021.

De voorkeursoptie voor het minnelijke scenario is optie 2, afronden mijlpalen van 2021. Deze optie heeft de voorkeur voor projectteam ARZ als het gaat om het scenario minnelijke beëindiging. In deze optie worden namelijk op diverse clusters de werkzaamheden geleidelijk uit gefaseerd. Hiermee trachten we te bereiken dat voor alle clusters de ontwerpwerkzaamheden worden afgerond ten behoeve van een toekomstige aanbesteding⁴. Tevens is per cluster nagegaan wat de voortgang is in het werk en wat er op basis van deze voortgang in de uitvoering afgerond kan worden aan tijdelijk- en definitief werk. Hierbij valt te denken aan een aantal renovatiewerkzaamheden, het realiseren van een aantal brugdekken, het inschuiven van het spoordek in de BDS2021 en het afronden van de verankering van de bouwkuip in het cluster 03 (Verdiepte Ligging). Met name het benutten van de BDS 2021 is van belang omdat dit een nieuw dwangpunt in de planning van de opvolgende opdrachtnemer voorkomt. In onderstaande tabel is weergegeven welke werkzaamheden per cluster afgerond dienen te worden binnen deze optie.

⁴ Wanneer deze optie optreedt zal er in de nieuw op te zetten VOK geregeld dienen te worden dat de huidige combinanten van CHP niet meer kunnen mee doen met de nieuwe aanbesteding(en) voor dit project i.v.m. het level playing field.

Werkzaamheden per cluster

Cluster + Objecten	Wat	Verwachting afgerond
Cluster 01 (West)		
KW 1	Versterken en afronden onderhoudswerkzaamheden.	December 2020
KW 3.10	Afronden ruwbouw (brugdekken)	Juni 2021
GWW	Veiligstellen Botrotondes	Juni 2021
Ontwerp	Afronden DO's en UO's	Mei 2021
Cluster 02 (Julianaplein)		
KW 7	Slopen en vervangen Noordelijk dek (incl. realiseren en verwijderen van hulpbrug).	Juni 2021
KW 12.10	Afronden Viaduct over Brailleweg	April 2021
KW 13	Afronden renovatiewerkzaamheden.	Juni 2021
KW 14	(wens) Afronden renovatiewerkzaamheden.	Juli 2021
Ontwerp	Afronden DO's en UO's	Juli 2021
Cluster 03 (Verdiepte ligging)		
KW 16, 17 en 18	Aanleveren verbetervoorstellen en uitvoeren van verbeteringen voor stabiliteit Kunstwerken van de Bypass.	April 2021
KW 19	Afronden ruwbouw Spoormoot (BDS 2021) en aansluitende moten (Nrs. 19.13.7, 19.13.6 en 19.13.5).	Juni 2021
KW 19	Afronden werkzaamheden GEWI palen en Damwand verankering	April 2021
Esperanto kruising	Afronden restwerkzaamheden / Additionele scope tijdens BDS 2021 (gelijktijdig met spoordek)	Juni 2021
Ontwerp	Afronden DO's en UO's	Juli 2021
Cluster 04 (Oost)		
KW 22	Stoppen op 'logische moment' met werkzaamheden renovatie KW22 i.v.m. lange doorlooptijd.	Januari 2021
GWW	Openstellen en afleveren nieuwe aansluiting Kielerbocht en Knooppunt Westerbroek (december 2020)	December 2020
Ontwerp	Afronden DO's en UO's	Juli 2021
Cluster 05 (Helperzoom Tunnel)		
Geheel deelgebied	Opleveren en Overdragen	December 2020

Gevolgen in tijd

Om de gevolgen in tijd weer te kunnen geven is uitgegaan van een aantal stappen die doorlopen worden in deze situatie. De onderstaande bandbreedtes geven de inschatting van ARZ weer, het kan zijn dat het in meer of mindere mate afwijkt.

Stap in de tijd	Minimale bandbreedte (mnd.)	Maximale bandbreedte (mnd.)
Afronden werkzaamheden	6	12
Inzet ingenieursdiensten	12	24
Vermarkten	18	24
Uitvoeren	48	60

Inschatting van tijdsgevolgen bij dit scenario.

Scenario (totale tijd)	Aantal maanden	Aantal jaar	Inschatting einde werk
Minimale bandbreedte	84	7	2028
Maximale bandbreedte	120	10	2031
Gemiddeld	102	9	2030

Gevolg kosten

Indien er wordt gekozen voor een minnelijke beëindiging, met de optie afronden mijlpalen in 2021 lopen de uitvoeringswerkzaamheden, afhankelijk van het cluster, nog zeker een half jaar door. In deze tijd worden naast de eerder benoemde 'must have's' ook andere werkzaamheden uitgevoerd om het project op een goede manier achter te laten, ten behoeve van de omgeving en de toekomstige aanbesteding. Wat op zal vallen is dat het totaal bedrag niet afwijkt van minnelijke beëindiging optie 1. De reden hiervan is dat de werkzaamheden die in 2021 nog door CHP uitgevoerd kunnen worden, worden betaald aan CHP. Werkzaamheden die niet uitgevoerd worden door CHP vloeien in onze inschatting door naar een toekomstige Opdrachtnemer. Voor de leesbaarheid van de verschillende scenario's is hieronder alleen de samenvatting weergegeven van deze onderbouwing⁵. Onderstaande bedragen zijn in mln. en excl. BTW. In de het vergelijk t.o.v. budget wordt er gebruik gemaakt van de bedragen incl. BTW.

	Minnelijke beëindiging - afronden mijlpalen		
	Verwacht	laag	hoog
Gerealiseerd werk (Q3 2020)	253	222	314
Afscheid CHP	94	58	135
Nieuwe aannemer	322	295	346
Te maken uitvoeringskosten OG	105	101	146
V&T OG	50	46	55
Totaal	824	723	996

Risico's

- Bestuurlijk:
 - Geen openbare discussies/ verwijten tussen OG en ON
 - Grote vertragingen
 - Bouwput gedurende langere tijd
 - Discussies versoberen scope afbouwen/ financiering meerkosten

⁵ De uitgebreide berekening wordt later toegevoegd als bijlage 2.4

- Contractueel:
 - Eigendomsoverdracht van tijdelijke objecten
- Technisch:
 - Project wordt op afgesproken moment gestopt en relatief netjes achtergelaten
 - Moeilijker te vermarkten omdat ontwerp al veelal vastligt.
 - Veiligheid: werk wordt (deels) achter gelaten in huidige situatie incl. tijdelijke situaties
 - Beheer en Instandhouding: zal per beëindigingsdatum door OG moeten worden overgenomen
- Regionale economie/ werkgelegenheid
 - Langere tijd geen werk regionale (onder)aannemers
 - Negatieve werkgelegenheidseffecten als gevolg van stoppen werk
 - Beperkte kans op faillissementen lokale aannemers
- Omgeving/ leefbaarheid
 - Werk buiten op het moment van ontbinding gestopt/bouwput
 - Langere tijd tijdelijke situaties/ hinder zoals moment van stil leggen
 - Eindsituatie verbeterde leefbaarheid laat jaren op zich wachten
- Organisatie
 - Scenario vergt veel van het team OG, waarbij het risico op uitval groot is.
 - Versterking projectteam benodigd, onder andere voor expertise omgevingsrecht en contractvoorbereiding.

Bijlagen

- Bijlage 1. Voortgang Werkzaamheden
 - o 1.1 Factsheet Voortgang (update 14 oktober)
 - o 1.2 Gedetailleerd overzicht per cluster
 - o 1.3 Overzicht van de clusters
- Bijlage 2. Uitgebreide berekening van de verschillende scenario's
 - o 2.1 Doorgaan met de uitvoering zonder getekende VOK
 - o 2.2 Eenzijdige beëindiging – ontbinden
 - o 2.3 Eenzijdige beëindiging – opzeggen
 - o 2.4 Minnelijke beëindiging – afronden mijlpalen 2021
 - o 2.5 Minnelijke beëindiging – direct stoppen

Bijlage 1. Voortgang werkzaamheden

1.A: Factsheet voortgang werkzaamheden per cluster

Werk is onderverdeeld in een 5-tal clusters. Daarnaast is er op verzoek en kosten van de gemeente een op- en afrit voor de bus gerealiseerd (gereed). Korte beschrijving per cluster:

Cluster West

Scope: A7 vanuit richting Drachten tot Julianaplein. Verbreding weg, aanpassen op- en afritten, ongelijkvloers maken van Vrijheidsplein (kruising met ring West thv Gasunie). Aansluiting tussen N7 en westelijk ringweg wordt ongelijkvloers. Verkeer N7 <—> westelijke ring wordt niet meer over rotondes onderliggend wegennet geleid.

Stand van zaken: voorbereidende werkzaamheden onderliggend wegennet en voorbelasting tbv wegverbreding aangebracht. Bypass ter plaatse van viaduct Paterswoldseweg in voorbereiding en ingebruikname voorzien eind november. Nieuwe toerit van N370 naar Drachten wordt 18 okt in gebruik genomen.

Indien werk stopt: nog geen tijdelijke situatie hoofdwegennet, maar ingebruikname bypass Paterswoldseweg eind november. Grote werkzaamheden moeten nog starten.

Cluster Julianaplein

Scope: Het Julianaplein wordt ongelijkvloers. Nieuwe afslag Drachten richting centrum Groningen. Aanpassingen onderliggend wegennet ter vervanging van afritten tussen Julianaplein en Europaplein.

Stand van zaken: A28 is verlegd maar geheel in werking conform 'oude' situatie met VRI's. Gestart met voorbereidingen oa voorbelastingen. Nieuw kunstwerk in A28 over de Brailleweg volop in uitvoering.

Indien werk stopt: tijdelijke situatie voor langere tijd in stand te houden.

Cluster VDL

Scope: Verdiepte aanleg ringweg over ca 1200 meter met daarop een park, het Zuiderplantsoen. Bijbehorende herinrichting onderliggend wegennet. Aanleg fiets- en voetgangerstunnel onder het spoor.

Stand van zaken: zuidelijke helft van N7 over gehele traject VDL gesloopt. Verkeer wordt over zgn bypass geleid. Dit is de noordelijk helft van N7 verbreed met een tijdelijk kunstwerk en tijdelijke aardenbaan ter verbreding. Rijstroken zijn versmald. Over gehele traject damwanden geslagen. Afgraven van bouwkuip tbv verdiepte ligging en plaatsen van ankers volop in uitvoering. Voor de eerste kuipen is de bemaling gestart.

Indien werken stopt: tijdelijke situatie gemaakt voor relatief korte periode. Terugbrengen naar oorspronkelijk situatie niet mogelijke want kunstwerken en aardebaak zuidelijk deel N7 gesloopt cq afgegraven. Extra maatregelen nodig om by-pass langer in stand te houden, denk aan monitoring en periodiek herstel verharding en voegconstructie. Bij het viaduct over het Oude Winschoterdiep is afgelopen periode een zetting opgetreden en versterking van dit viaduct voor de langere termijn zal dan noodzakelijk zijn. Voor het instandhouden van bouwkuipen waar bemaling draait zijn maatregelen nodig. Gedurende hele periode tot opening verdiepte ligging wel doorstroming maar met smalle rijstroken. Meest zichtbare deel 'bouwput' voor de stad.

Cluster Oost

Scope: Aanleg volledige aansluiting N7 en industrie terreinen. Grootschalige renovatie beweegbare brug. Bijbehorende herinrichting onderliggend wegennet.

Stand van zaken: Hoofdwegennet nog volledig intact. Faunapassage en enkele aanpassingen onderliggend wegennet afgerond. Voorbelasting geplaatst. Afrit bij Kielerbocht wordt 17 november in gebruik genomen. Bypass Westerbroek wordt in november in gebruik genomen. Er is gestart met renovatie van het viaduct

Indien werk stopt: geen tijdelijke situatie hoofdwegennet. Grote werkzaamheden moeten nog starten.

Helperzoomtunnel

Scope: tunnel onder spoorweg voor lokaal verkeer (auto, fiets en voetgangers).

Stand van zaken: april geopend. Restpunten en overdrachtdossier nog afronden. Aanpassing aan kruispunt Helperbrink is recent uitgevoerd en aanpassing van het kruispunt Duinkerkenstraat dient nog dit jaar plaats te vinden.

Indien werk stopt: werk gereed.

Overall kan gesteld worden dat tbv hoofdwegennet er bij de verdiepte ligging en beperkt bij Julianaplein sprake is van een tijdelijke situatie. Met name VDL is een zeer zichtbare bouwput midden in de stad met rijstrookbeperkingen voor wegverkeer.

Luchtfoto's november 2020: <https://www.aanpakringzuid.nl/actueel/foto/luchtfotos-4-november>

1.B: Gedetailleerd overzicht van de werkzaamheden per cluster **WORK IN PROGRESS**.

Scope definitief werk (dus geen voorbereidingen als voorbelasting ed)

Cluster 1A	Stand ontwerp 14 okt	Stand uitvoering 14 okt
HWN: Extra rijstrook op hele lengte noordbaan en over deel van zuidbaan. : Plaatsing bomen en parkway	Niet gestart	-
Kw32 N7/Ruskenveen: onderhoud	DO gereed	-
Kw 1 N7/Peizerweg: versterken en onderhoud	UO gereed	In uitvoering; november gereed
Kw 2 N7/Piccardthof: versterken, onderhoud en verbreden	UO gereed, Getoetst met bezwaar	-
Installaties: vervanging OVL en nieuw DVM	????	
Cluster 1B		
HWN: Extra rijstrook op hele lengte noordbaan en zuidbaan. : Plaatsing bomen en parkway	UO gereed (review beheerder open)	-
OWN DG3 Aanpassing onderliggend wegennet BOTrotondes	UO gereed (review beheerder open)	Aangepast, maar nog niet naar eindsituatie
kw 3.01 N7/LcdH: verbreden en onderhoud	UO gereed	Stort nieuwe dek start eind oktober
Kw 3.10 N7/LcdH: nieuw kunstwerk	DO gereed	-
Kw 31.12 N7/LcdH: nieuw kunstwerk	UO gereed, maar getoetst met bewaar	-
Installaties: vervanging OVL en nieuw DVM	????	
Cluster 1C		
HWN: Extra rijstrook op hele lengte noordbaan en zuidbaan. Aanpassing vrijheidsplein. N370 Z-N 1 rijstrook extra en verhoging. Plaatsing bomen en parkway	UO gereed, getoetst met bezwaar	Openstelling toerit N370 naar Drachten 18 okt.
OWN DG4: Aanpassing onderliggend wegennet Vrijheidsplein	UO gereed, getoetst met bezwaar	-
Kw 4.01 vrijheidsplein: versterken, onderhoud en verbreden	DO gereed	-
Kw 4.10/4.11/4.12 vrijheidsplein: nieuwe kunstwerken	DO gereed	-
Kw 5.10 N370/Springerlaan: nieuw kunstwerk	DO gereed, maar niet geaccepteerd	-
Kw 6.01 N370/Concourslaan: vervanging door nieuw kunstwerk	DO gereed	-
Installaties: vervanging OVL en nieuw DVM	????	

Cluster 2A	Stand ontwerp 14 okt	Stand uitvoering 14 okt
-------------------	-----------------------------	--------------------------------

HWN: In beide richtingen 1 rijstrook extra noordelijk van kw 14. Plaatsing bomen en parkway	DO gereed, maar niet geaccepteerd	-
DG2: aanpassing wegen onderdoorgaand A28	DO gereed	-
Kw 13 A28/vanIddekingeweg: versterken, onderhoud en verbreden	UO gereed	Start november
KW 14 A28/KetVerchuurlaan: versterken en onderhoud	DO gereed	-
Installaties: vervanging OVL en nieuw DVM	????	

Cluster 2B		
-------------------	--	--

HWN: Gehele aanpassing Julianaplein	-	-
DG 5: Aanpassing onderliggend wegennet Maaslaan/Hereweg	DO gereed	-
DG 10: Aanpassing Brailleweg	-	-
KW 7 N7/Paterswoldseweg: vervanging door nieuw kunstwerk	UO gereed	-
KW 8 N7/Nwkanaal: vervanging door nieuwe vaste brug	-	-
Kw 9 Julianaplein: 2 nieuwe onderdoorgangen	-	-
KW 12 A28/Brailleweg: vervanging door nieuw kunstwerk incl 2 nieuwe kunstwerken	UO 12.10 gereed, Maar getoetst met bezwaar UO 12.11 gereed, getoetst met bezwaar DO 12.12 gereed DO 12.13 gereed	12.10 in uitvoering; fundaties
Kw 15 Papiermolentunnel: vervanging door nieuw kunstwerk	-	-
Installaties: vervanging OVL en nieuw DVM	????	

Cluster 3	Stand ontwerp 14 okt	Stand uitvoering 14 okt
HWN met 4 rijstroken per rijrichting (Aan oostzijde met 2 rijstroken doorgaand en 2 afslaand Europaplein)	-	-
Aanleg Zuiderplantsoen	-	-
DG6: aanpassing onderliggend wegennet tussen Hereweg en OudeWinschoterdiep (waaronder Esperanto kruising).	DO gereed	Esperanto kruising aangepast, maar nog niet naar eindsituatie
Kw 18.08,renovatie brug oude winschoterdiep in onderliggend wegennet	DO gereed (beheerdersvraag open)	-
Kw 19 VDL: nieuwe verdiepte ligging incl deksels	DO gereed, maar niet geaccepteerd. UO vloer/fundatie gereed, maar getoetst met bezwaar UO spoormoot gereed (wordt getoetst) UO overige moten	Fase ontgraven en gewi's aanbrengen
Kw 20.10 Esperantotunnel: nieuwe fietserstunnel onder spoor	UO gereed	Gerealiseerd
Installaties: Alle systemen in VDL		

Cluster 4a

HWN: Overlaging, voertuigkeringen en toeritten kw30	UO gereed, maar getoetst met bezwaar	Gereed, behalve ingebruikname bypass
DG 9 : onderliggend wegennet Westerbroek	UO 9A gereed DO 9B gereed	Gereed, behalve ingebruikname bypass
Kw 30 Europaweg: onderhoud (al uitgevoerd) ???installaties	UO gereed, maar getoetst met bezwaar	Gereed, met restpunten

Cluster 4b

HWN: Overlaging, 1 extra rijstrook op verbindingsboog N7-Westerbroek	DO gereed, maar niet geaccepteerd	-
KW26 N7-N46: onderhoud	DO gereed	-
KW27 Bremenweg: verbreden en onderhoud ???installaties	DO gereed	-

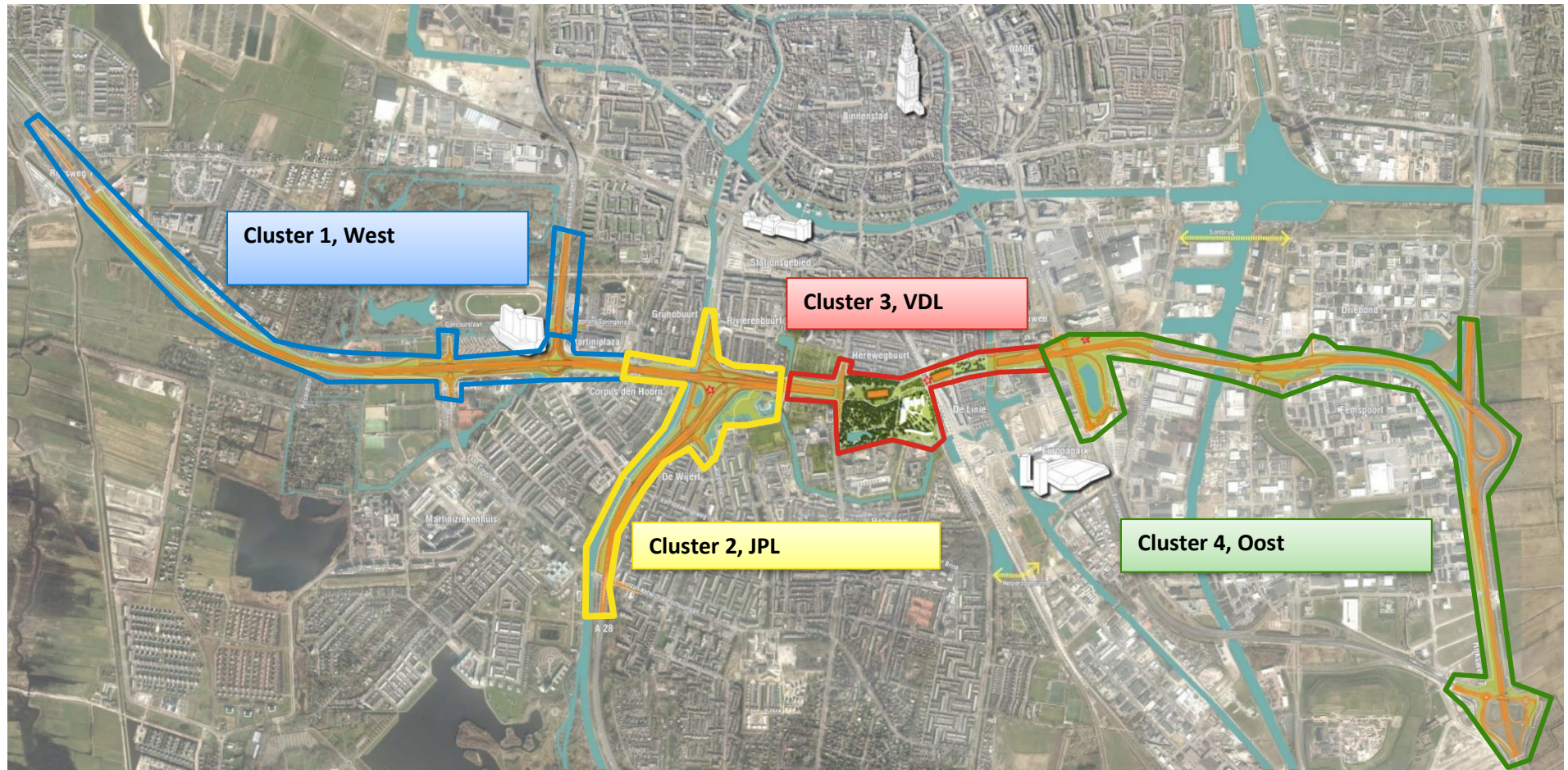
Cluster 4c

HWN: Nieuwe aansluiting industrieterrein, 1 rijstrook extra op de noordbaan	UO gereed, maar getoetst met bezwaar	-
DG 8: onderliggend wegennet tussen Europaweg en N46	UO 8A gereed DO 8B/C/D gereed	Toerit aan zuidzijde is gereed, afrit wordt medio nov opengesteld.
KW24 N7/Gotenburgweg: verbreden, onderhoud en versterken ???installaties	UO gereed	(start eind okt)

Cluster 4d

HWN: 1 rijstrook extra op de noordbaan, aanpassing aansluiting Europaweg	-	-
DG7 Aanpassing Europaweg	DO gereed	-
DG 11 aanpassing Giffeweg	DO gereed	Gered met restpunten
Kw 21 N7/Europaplein: vervanging door nieuw kunstwerk	UO gereed, maar getoetst met bezwaar	-
Kw 21.10 Europaplein: nieuw kunstwerk	-	-
Kw 21.11 ????	-	-
Kw 22 Beneluxviaduct: verbreden/koppelen en versterken	DO gereed, maar niet geaccepteerd	Gestart met renovatie
Kw 23 Euvelgunnerbrug: vervanging door nieuwe beweegbare brug ???installaties	DO gereed, maar niet geaccepteerd	-

1.C: Overzicht clusters



Bijlage 2 Uitgebreide onderbouwing van de verschillende scenario's

Financieel model Eric Mekel Excel v0.9 (opvraagbaar)